

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LV. Ч. 88 Нью Йорк і Джерзі Ситі, субота, 6. травня 1944. No. 88. New York and Jersey City, Saturday, May 6, 1944. Vol. LII.

Лри щепити в злучених Державах Америки.
ПЯТЬ ПЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Аліанти пощадять мистецькі скарби вчасі інвазії

У бібліотеці Фрик Мюзіум в Нью Йорку під керівництвом проф. Сомнера Кросбі з Гарварду переведено докладний список всіх творів мистецтва, які знаходяться на території 22 країв в Європі. Крім цього окремо ще переведено спис предметів мистецтва, про які досі звісно, що їх забрали німці вчасі наїзду. Видано кілька підручників про значіння і докладне приміщення цих скарбів мистецтва, всеодно, чи вони відносяться до релігії, чи до науки. Підручники будуть

роздані командантам різних аліантських військових формацій для науки усіх вояків, які будуть брати участь в інвазії Європи. Всі вони дістануть наказ, щоб оскільки це в людській силі, пощадити кожен предмет, який має історичну та мистецьку вартість. Видається накази, щоб ніхто не мав на увазі пімсту на ворогови за те, що він досі понищив релігійні та мистецькі пам'ятки на території Аліантів, але щоб і вчасі інвазії рятувати для потомности такі пам'ятки, які ще можна.

ПЕНИСИЛИНА БУДЕ ДОСТУПНА ДЛЯ ЗАГАЛЬНОЇ ПУБЛИКИ.

Рада Военної Продукції вибрала 1,000 шпиталів по цілій території Злучених Держав, які можуть бути складницями для новітнього чудо-ліку, пенісильни. З цих складниць будуть доставати пенісильну інші шпитали та приватні лікарі, щоб зробити її доступною для всіх людей, яким пенісильна може допомогти. Досі пенісильну вживали з надзвичайним успіхом лише при лікуванні вояків, а для цивільного вжитку треба було окремого дозволу військової влади. Винахідником пенісильни є англійський лікар, д-р Александер Флеминг, який дістав щойно спеціальне відзначення від американської армії.

ПОМЕРЛА ЖІНКА АЛ СМІТА.

Жінка бувшого губернатора стейту Нью Йорк і кандидата на демократичного президента Злучених Держав, звісного Ал Сміта, померла від запалення легенів у шпиталі в 65 році життя, саме тоді, коли лікарі впевняли, що криза минула. Президент Рузвелт, колишній близький приятель Ал Сміта, прислав вислови сердечного співчуття.

АРЕШТУВАЛИ УРЯДОВЦЯ МОНТГОМЕРІ ВОРДА.

Член езекутивного уряду підприємства Монтгомері Ворд у Шикагу, Пол Д. Савел, попав під арешт агентів Федерального Бюра Інвестицій за те, що здероповістку федерального уряду, прибуту на стіні підприємства, Савела закували в кайдани при арештуванні.

ШУКАЄТЕ ПРАЦЮ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Ukrainian Weekly”

ПРО ВИСИЛКИ НА УКРАЇНУ.

„Рошен Вор Ріліф” розіслав до українських газет та організацій повідомлення, що советська влада дозволила на посилки на українські землі. Теж додає, що ця організація є тепер одинокою в Америці, що може висилати такі посилки до різних країв СССР, як і до поодиноких осіб, в тому теж і тих, що живуть в Україні. Рівночасно подано спис 26 артикулів, що можуть бути висилані пачками до Советів, а яких там найбільше бракує.

З ПИСАНЬ ПОЛЬСЬКОГО ПОЛІТИКА.

І. Матушевські, що береться на всі способи обороняти приналежність західно-українських та білоруських земель до Польщі, пише в газеті „Нови Свят” з 3. травня б. р. ось так про Лінію Курзона:

„Ота славна „нота” лорда Курзона з дня 11, липня 1920 року кваліфікує до дому божевільних лорда Курзона як і урядників британського Форейн Офісу”.

ЦІЛЬ ПОЛЬСЬКОГО КОНГРЕСУ

В днях 28. і 29. травня б. р. відбудеться в місті Бофало Конгрес Американської Польонії, щоби борнитися оПльщу перед небезпекою втрати земель на сході. У звязку з тим пишеться в газеті „Нови Свят” так:

„Навіть і найбільші впливи Падеревського не булиб осягнули повного успіху, якби півтора року до закінчення першої світової війни не був відбувся в місті Дітройті другий Польський Конгрес”. Тисяча делегатів, пишеться далі, що репрезентували всі польські групи, заважили на справі Польщі „як в Вашингтоні, так і в Парижі та Лондоні”.

Часопис думає, що й тепер може статись те саме.

Уже бомбардують німецькі армейські бази

Передінвазійне винищування німецької военной сили продовжується далі й обіймає щораз нові об'єкти. По знищенню залізничних шляхів і вузлів, мостів та летунських піль, американські та британські повітряні сили бомбардують тепер ті місця, де наводяться німецькі склади повзів і троків та летунських приладів, себто того, що буде так дуже потрібне для опору інвазії Алі-

антів. Ось так збомбардовано місцевість Мейлі близько Раймсу, де були згадані склади; а теж місцевість Шатоден, де були величезні склади амуніції. Военні знавці, що згадують за ті бомбардування, додають, що кожний новий день отсеї повітряної офензиви вказує наглядно, що все це відбувається згідно з точно обдуманим пляном, що вказує на добру стратегічну тактику.

ПОЛЬСЬКИЙ КОНГРЕСМЕН ПРО ОРЛЕМАНЬСКОГО.

Джан Лесінські, конгресмен з тейту Мишиген, що є польського походження і прихильником „Ню Діл”, накинувся в конгресі на адміністрацію, що дала кс. С. Орлеманському пашпорт на виїзд до Росії. Казав, що американські гості Сталіна (кс. Орлеманські та проф. Лянгє) це „зрадники християнства, краю своїх батьків і принципів американізму”.

„ДЕНЬ ПОЛЬЩИ”.

Не тільки в стейті Нью Йорк, але й Пенсилвенії, та многих інших стейтах губернатори проголосили день 3. травня як „Поленд Дей” в пам'ять польської „Конституції Третього Мая” з 1791 року, яку називають „ліберальною”, а теж тому, що польський нарід витерпів дуже багато під нацистівською окупацією. Знов польські часописи пишуть, що „цьогорічні майові торжества” приходиться обходити американським полякам в „глибокім смутку”. Та не так через Гітлера, як тому, що Польща тратить — „східні креси”.

СОВЕТИ І РУЗВЕЛТ.

Советська газета „Ізвестія” обговорює цікаву тему: вигляди президента Френкліна Д. Рузвелта на поновний вибір при осінніх президіяльних виборах. Часопис приходиться до такого заключення, що шанси президента Рузвелта скріпились через те, що не будуть кандидувати такі особистости як Вендел Вилкі чи ген. Мек-Артур. Про кандидатуру губернатора ньюйорського стейту, Томаса Е. Дюї, пишуть так, що властиво він не ріжниться в нічому щодо заграничної політики від того, що представляє собою президент Рузвелт. А саме на ту точку звертають у Советах найбільшу увагу.

СОВЕТИ І ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД В ЛОНДОНІ.

Американські кореспонденти подають з Лондону, що певні дипломати, кореспонденти, як і урядові кола пробують закрити „правду” про відношення Советів до польського уряду в Лондоні. Отже так є, що Сталін не буде рахуватись з тим урядом, як прийдеться наставляти владу в польських територіях на захід від лінії Курзона, що їх советські війська займуть, прогнавши німців. Совети не дозволять, щоб лондонський польський уряд наставляв на тих землях своїх довірених людей. Далі „правдою” є, що британський премієр Чорчил заявив шістьом представникам польської підпольної акції, що він не добає нічого „неслушного в російських домаганнях території по лінію Курзона”. Ще далі є „правдою”, що на польських землях, відбитих від німців готов повстати польський уряд, що буде противним тому, що є в Лондоні. Теж кається, що Москва готова ще стерпіти соціялістів і людовців з польського уряду в Лондоні, але ніколи ген. Сосновського, начального команданта польської армії, ні Станіслава Кота, заступника премієра і міністра інформації. Якщоб зайшли в польським уряді такі радикальні переміни, що моглоб наступити зближення з Москвою, тоді Сталін евентуально згодивсяб можливо відступити Польщі Львів і Вільно. Та, кажуть кореспонденти, на такі зміни нема вигляду.

ІНВАЗІЯ 25. ТРАВНЯ!

Таке заповідають нацисти, згідно з тим, що пише берлінський кореспондент швайцарської газети „Журнал де Женев”. Й. Гебельс, нацистівський міністер інформації, потішає тепер німців тим, що немецька команда має „безчисленне число оборонних знарядів та зброї що досі нікому невідомі”, а яких тайна виясниться в дні інвазії Аліантів.

EVERYBODY EVERY PAYDAY SAVING IN WAR BONDS

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRYant 9-0582

Святкувати ділами!

Як торжественно ми не обходимо либ на місцях 50-ліття У. Н. Союзу, а як виходить з часописних дописів і звітів, то так є, то проте не буде вистарчальним, коли не подбаємо за „Ювілейний Дар” для організації. А тим ювілейним подарунком є, як це добре знаємо, ніщо інше, а тільки збільшення членства в У. Н. Союзі. І то в першу чергу молодими членами.

Де того останнього нема, там не було справжнього ювілейного свята. І навпаки, де є, там могло не бути парад, промов, співу і тим подібного, а проте було гідне відсвяткування 50-літнього ювілею У. Н. Союзу.

Де є зрозуміння ідей Союзу,

де дорожать цією організацією та її роботою, там мусять дбати і про те, щоб використати Золотий Ювілей організації на її скріплення. Це ясне. А скріпити можна її тільки новими членами, і то головню молодими.

Пригадуємо отже ще й тим разом те, що є самозрозумілим, а про що не можна сказати, щоб воно знаходило всюди таке попертя, яке повинно мати. Тому дораджуємо, щоби менше думати про паради, а більше про ту тиху, скромну, завзяту і тяжку працю, що дає У. Н. Союзови життєві соки. Бо тільки вона одна заважить, як робитимемо при кінці року оцінку того, як ми відсвяткували отсей Золотий Ювілей У. Н. Союзу.

Коби так сталося!

Кілька днів тому, заповідаючи наради прем'єрів британських доміній в Лондоні, висказали ми думку, яким то спасенням булоб для Європи, колиб у ній могли повстати такі „спілки” держав, як є вони в Британській Камонвелті. Тепер читаємо у часописних звідомленнях з вступних нарад цієї конференції, що там про щось таке дійсно думають, бо кажуть, що хотілиб, щоб спосіб, в який отсе обговорюють різні проблеми п'ять представників п'ятиох різних держав а одної спілки, були взором для інших спілок...

Читаючи те, подумає не один „самостійник”, а чогож іншого бажав би і він? Хто з українських самостійників був би проти того, щоб і Україна була в такій „спілці”, де велиб ось такі наради. Бо бачимо, що от прийшли прем'єри британських доміній до „старшого брата” на конференцію, так якби в гості. На нарадах не можна навіть вирішити остаточно нічого такого, що обов'язувалоб усі ті краї, що вислали своїх представників. А проте панує загальне переконання, що це дуже важна конференція, на якій будуть обговорені справи, які є світового значіння. І хоч не буде там повзятих рішень, а проте надіються, що вже сама свобідна виміна думок доведе до вияснення різних складних проблем, а тим самим і до евентуальних взаємних уступок, а тим самим і до об'єднаного виступу доміній підчас мирової конференції.

Не знаємо, для кого саме мають бути ось ті наради „взором”, бо про це виразно не говориться. Та коли мати на увазі Європу,

то там є покишо тільки одна „спілка”, а це Союз Советських Соціалістичних Республік. Та ця „спілка” в практиці не є подібна до британської. В Советах нікому і в сні не може приснитись, щоб у Москві могла відбуватись така конференція представників советських республік, що подібна до конференції представників британських доміній. В Москві не тільки диктують, що треба робити всім тим, що є в „спілці”, але навіть прикази видають, щоб розстрілювати таких прем'єрів, що не повинуються приказам. Щось таке не минуло навіть в Україні таких слуг Сталіна як Косьори, Чубарі, Петровські чи Бондаренки! Супроти цього тепер може бути тільки таке питання: Чи так далі буде, чи може все те зміниться. Досвід минулого може на те відповісти тільки так: Мільони замучених українських людей не дозволяють вірити в зміну так довго, поки та зміна не стане очевидною. Тому, коли в Лондоні думають про такі речі, а думати повинні, то повинні теж наставати, щоб і в інших „спілках” було так, як і в них, бо тільки тоді буде принаймні якась надія, що в світі піде до ліпшого.

З КЛЮБУ УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ.

Кенедіен Прес подає, що канадійсько-українські воюки мають у Лондоні в своїй домівці Клуб Українських Канадійських Вояків, та що Відділ Клубу відкрило на середземноморським острові Мальті.

ПРО ІМІГРАЦІЮ ДО КАНАДИ.

Канадійські „Українські Вісти” з 25. квітня б. р. подають таку „офіційну опінію” про іміграцію до Канади, цитуючи уступ з „Канада Ір Бук” (рік 1939, ст. 158):

„Канадійці волять, щоб поселенці були такого типу, що легко асимілюються і яких можна приділити щодо мови й раси до одної або другої з тих двох великих рас, що тепер заселяють цей край і готові сповнити обов'язки, що їх накладає канадійське горожанство. Тому, що французів не можна вважати за імігрантів, то в практиці це означає, що упривилейованими поселенцями є ті, що говорять англійською мовою — отже ті, що приїжджають з Британії або з Злучених Держав Америки. Наступними зчерги, що готові асимілюватись, є скандинавці, голландці, німці, які вчаться по англійськи і вже познайомлені з упривою демократичних інституцій. Поселенці з полудневої й східної Європи, хоч бажані з чисто економічної точки погляду, не так легко асимілюються і канадизовання тих людей, що приїхали до Канади з тих сторін у тім столітті, є проблемою і в рілничо степових провінціях і в містах на Сході”.

„У. В.” пише, що цей урядовий погляд на іміграцію виходить з точки винародовлення і воліє з того боку навіть німців, хоч Канада вже другий раз у війні з Німеччиною. Часопис уважає підхід з асиміляційної точки за „фальшивий в самій основі і кривдячий”, між іншим, теж і український нарід. Але дораджує поступати так: „...Канаду уважаємо за найліпший край на земській кулі під багатьома зглядами; коли тут є які хиби чи недоманання, то обов'язком всіх канадійців є стреміти до того, щоб ті хиби направити, а недоманання доповнити”.

ТРУДНОЩІ В ДОСТАВІ ГАЗЕТИ НА ФРОНТІ.

Сержант Лінард Емер, який є менеджером доставки газети „Старс енд Страйпс”, прибув на відпустку й оповідає про труднощі у доставі газети для воюків у „лісячих криївках”. Газета ви-

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ МИКОЛУ ГНАТЮК, родженого на Буковині в селі Луковичі, також ОЛЕКСУ ЧІПЕХУ, родженого в Галичині. Хтоб про них знав, прошу написати по англійськи до:

A. CZERNOHOUŠ

3541 W. Madison, 1st fl., Chicago, Ill.

НАРІЛІПШЕ вияснення, як одержати Горожанські Папери вишло кожному мужчині або жінчині, по одержанню 10 ц. на кошти пересилки. Інтересованих прошу писати до: T. R. Krzyzanowski, 1104 Marlton St., Camden, N. J. 78.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
  - Аналіза крови для подружого свідцтва.
  - Гемороїди й желяки лікується без операції.
- 223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7897
- Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30. Жінка-доктор до обслуговування. X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

дається американськими воюками в Англії, але її друкують теж в Африці в друкарні колишньої французької газети. Головна трудність не є в тім, щоб дістати вози і літаки для перевозу, але в тім, щоб поодинокі офіцири й команданти цьому не перешкаждали. За це йшла праця місяцями, а тепер газета доходить на фронт того самого дня, коли по-явиться.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

МИРОН ЛИТВИН і СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКОУКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й ОКЛИЦЮ**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,

PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами

В BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 185th St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MELrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище

ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ

І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4446